

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2022

Gemeente Molenlanden

Molenlanden

Aan de gemeenteraad van
gemeente Molenlanden
Postbus 5
2970 AA BLESKENS GRAAF

Onderwerp
Accountantsverslag 2022

Datum
5 juli 2023

Kenmerk
312020002.23.206

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van gemeente Molenlanden is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 30 juni 2023 hebben wij een concept van dit accountantsverslag afgestemd met uw concerncontroller.

Bij de jaarrekening 2022 hebben wij op 5 juli 2023 een goedkeurende controleverklaring voor het aspect getrouwheid en een verklaring met beperking voor het aspect rechtmatigheid afgegeven.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2022. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (zonder de persoonlijke handtekening) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

Tel: 06 – 2127 2977

Ralf van Hattem

Tel: 06 – 1234 5175

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij ...	4
2. Financiële positie en resultaat	10
3. Bevindingen eindejaarscontrole.....	15
4. Interne beheersing	25
5. Overige aangelegenheden	31
6. Verplichte tabel SiSa	39

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 29 augustus 2022 (kenmerk 312020002.22.253) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Molenlanden.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), met het door de gemeenteraad op 21 maart 2023 vastgestelde 'Controleprotocol 2022' en het daarbij horende 'Normenkader 2022' en in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is bepaald overeenkomstig het Besluit accountantscontrole decentrale overheden

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben is gebaseerd op de maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole, zoals deze zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). Bij onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij daarom de volgende goedkeuringstoleranties gehanteerd:

Bron: jaarrekening 2022	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 1.331.000	€ 3.993.000

De gemeenteraad heeft in het 'Controleprotocol 2022' de rapporteringstolerantie vastgesteld op 5% van de goedkeuringsmaterialiteit en bedraagt derhalve € 66.500.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2022 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze

opsomming betekent niet dat er sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

Risico's voor deze jaarrekening

- Bestaan en waardering van activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden).
- De waardering en risico-inschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- Verwerking van reservemutaties als gevolg van wijzigingen in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV in 2018.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen (personeelsvoorzieningen en onderhoudsvoorzieningen) in relatie tot de aanwezigheid van actuele beheerplannen en andere onderbouwingen.
- Uw fiscale positie in het kader van de vennootschapsbelasting (Vpb).
- "Management override of controls". Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlestandaarden en is niet uniek voor de gemeente Molenlanden.
- De naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder prestatielevering Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: Wmo) en de Jeugdwet.
- De actualiteit van de gevoerde administratie(s), gericht op de betrouwbaarheid van de (tussentijdse) informatievoorziening.

Risico's voor de komende jaarrekeningen

- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (vanaf boekjaar 2023).
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De kwaliteit van de IT-beheersomgeving.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeente. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar hoofdstuk 3. 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in hoofdstuk 4. 'Interne beheersing'.

**De baten en lasten,
alsmede balansmutaties,
zijn niet volledig
rechtmatig tot
stand gekomen**

Op basis van uw normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn materiële bijzonderheden geconstateerd bij het onderwerp naleven van de regels rond de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2022 is nageleefd. Op basis van de spendanalyse constateren wij dat bij 7 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd voor een bedrag van € 1.512.246.

Op het programma P3 Samenleven in Molenlanden (€ 653.000), op programma P6 Dichtbij Molenlanden (€ 796.000), op onderdeel Algemene dekkingsmiddelen (€ 148.000) en op onderdeel Vennootschapsbelasting (€ 39.000) is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Bij het Samenleven in Molenlanden ontstaat de overschrijding deels doordat de gemeente energietoeslag heeft uitbetaald via de gemeenschappelijke regeling Avres ad. € 333.000. Deze toeslagen zijn in 2022 betaald en zullen worden gedekt uit de algemene uitkering 2023. Deze begrotingsoverschrijdingen werken daarom niet door in ons rechtmatigheidsoordeel.

Wij hebben op het gebied van investeringskredieten een onrechtmatige overschrijding geconstateerd van in totaal € 216.000. Deze overschrijding is met name ontstaan doordat een verbindingsweg naar de bestaande wijk Langerak per abuis niet in de raming was meegenomen.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, niet volledig rechtmatig zijn in de jaarrekening 2022.

**De jaarrekening voldoet aan
het BBV**

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van gemeente Molenlanden. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van gemeente Molenlanden zijn uiteengezet in de jaarstukken 2022 in onderdeel ‘Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling’.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

**Geïdentificeerde fouten in
de jaarstukken**

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole resteren er ongecorrigeerde afwijkingen. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn materieel (en hebben dus invloed op de strekking van onze controleverklaring), dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de fouten

**Goedkeurende
controleverklaring voor
getrouwheid en een
verklaring met een
beperking voor
rechtmatigheid**

rondom de naleving van de Europese aanbestedingsregels. De overige bevindingen zijn naar onze mening van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de (niet materiële) fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Wij zijn van oordeel dat de jaarstukken 2022 van gemeente Molenlanden een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva op 31 december 2022 in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 21 maart 2023).

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Wij merken daarbij op dat een aantal late correcties niet integraal zijn doorgerekend in uw jaarstukken. Als gevolg daarvan kan in beperkte mate afwijkingen ontstaan tussen diverse toelichtingen in uw jaarstukken. Dit is ook in het voorliggende raadsbesluit toegelicht.

Voor de volledigheid hebben wij hieronder een overzicht met de geconstateerde controleverschillen opgenomen (inclusief de gehanteerde goedkeuringstoleranties, zoals eerder in het hoofdstuk toegelicht):

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Het niet voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving	1.501	
Investeringskredieten (begrotingsonrechtmatigheid)	216	
Programma-overschrijdende begrotingsmutaties die niet zijn geautoriseerd door de raad	156	
Planinhoudelijke wijzigingen zijn verwerkt bij het project Langerak die nog niet door de raad zijn vastgesteld	144	144
Totaal fouten	2.017	144
Goedkeuringstolerantie voor fouten	1.331	1.331
Onzekerheden		
Vorderingen inzake faciliterende grondbeleid, waarbij getekende overeenkomsten ontbreken	188	188
Aansluitingsverschil WMO tussen ZorgNed en de financiële administratie	251	251
Aansluitverschil PGB tussen projectiebrief en financiële administratie	150	150
Totaal onzekerheden	589	589
Goedkeuringstoleranties voor onzekerheden	3.993	3.993

2.

Financiële positie en resultaat

2.Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe

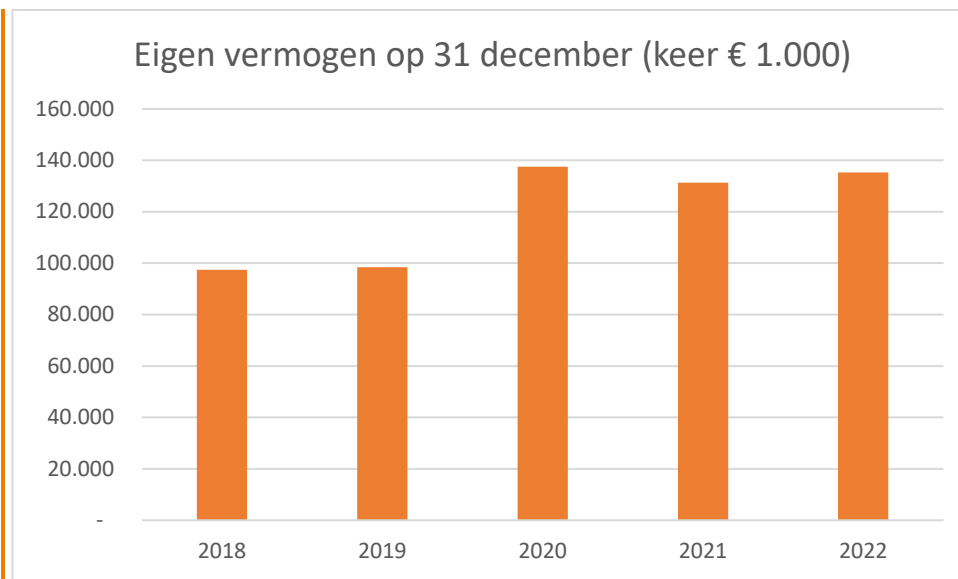
In het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten in 2022 bedraagt € 3,9 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 4,8 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2022 € 8,7 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000.000)	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	131,4	137,5	98,4	97,4
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 4,8	-/- 12,9	35,3	0,9
Gerealiseerd resultaat	8,7	6,8	3,7	0,1
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	3,9	-/- 6,1	39,1	1,0
Eigen vermogen per 31 december	135,3	131,4	137,5	98,4

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2022 65% van het balanstotaal (op 1 januari 2022 64% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college van burgemeester en wethouders een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2022. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Het verloop van het eigen vermogen over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt volgens de VNG een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. In de begroting 2022 heeft de gemeenteraad de solvabiliteit bepaald op 52% en op basis van de jaarrekening 2022 bedraagt de solvabiliteit 65%. De solvabiliteit is derhalve 14 procentpunten hoger dan begroot. Ter vergelijking hebben wij de solvabiliteit van een aantal gemeenten opgenomen. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit van uw gemeente per 31 december 2021 (64%) boven het niveau van de gemeenten van Nederland ligt.

Ter vergelijking over 2021:

Gemeente	Solvabiliteit 2021
Nederland	38%
Zuid-Holland	44%
Gemeenten groter dan 25.000 inwoners en kleiner dan 50.000 inwoners	37%
Gorinchem	37%
Krimpenerwaard	33%
Molenlanden	41%
Vijfheerenlanden	32%
Altena	30%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Resultaat 2022 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een boekjaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerd resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het boekjaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse toevoegingen aan reserves. De toevoegingen aan dan wel onttrekkingen uit reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000.000)		
Totale baten	113,4	
Totale lasten	109,5	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten (voordelig)		3,9
Af: toevoegingen aan reserves	23,7	
Bij: onttrekkingen uit reserves	28,5	
Saldo mutaties reserves (per saldo onttrekking)		4,8
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		8,7

Het overzicht van baten en lasten over 2022 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 3,9 miljoen zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 0,7 miljoen. Dit is een voordeel van € 3,2 miljoen. Het gerealiseerd resultaat ad € 8,7 miljoen voordelig is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen. In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het gerealiseerd resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen. Het voordelige saldo van baten en lasten 2022 (resultaat vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korthedshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als uitstekend om de onderkende risico's af te kunnen dekken

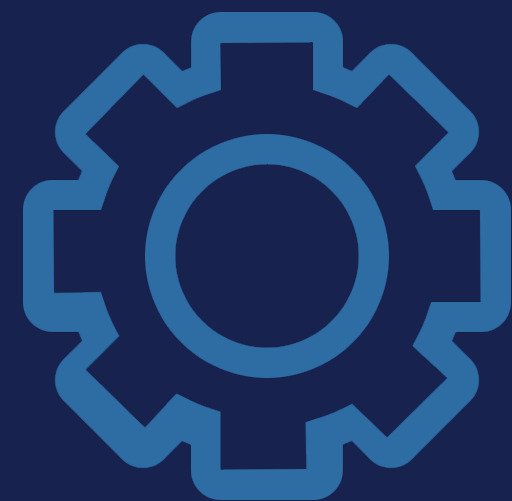
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's en geeft inzicht in uw financiële positie. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college van burgemeester en wethouders bepaald op € 33,1 miljoen.

De inventarisatie van risico's, die in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kansinschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua kans en financiële impact) voor uw gemeente, en wordt aangegeven welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's. Hieruit volgt een bedrag aan gewenste weerstandscapaciteit (risico-omvang) van afgerond € 5,0 miljoen. De weerstandscapaciteit bedraagt € 33,4 miljoen. De weerstandsratio bedraagt 6,7 en is naar de mening van het college van burgemeester en wethouders uitstekend.

Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Overigens merken wij hierbij op dat de gewenste weerstandscapaciteit, de weerstandscapaciteit en de weerstandsratio niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering is verder verbeterd

Bij de start van de controle van de jaarrekening 2022 op 17 april 2023 waren de concept-jaarstukken 2022 gereed. De oplevering van de onderbouwende stukken was volledig. Ten opzichte van vorig jaar heeft uw gemeente opnieuw stappen gezet in het proces van samenstellen van de jaarstukken. Het zelflerend vermogen bij het proces samenstellen jaarstukken is ruim voldoende. Wel hebben wij de spendanalyse later ontvangen dan initieel was afgesproken. In de afronding van de controle zijn diverse knelpunten ontstaan in de beschikbare capaciteit bij uw gemeente en de aanlevering van gegevens om de controle af te ronden. Wij bespreken dit graag met uw gemeente in een evaluerend gesprek.

Grondexploitaties

Een belangrijke post in de jaarrekening van de gemeente Molenlanden betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de schattingscomponenten die samenhangen met de waardering van de grondexploitaties, besteden wij hier tijdens de controle bijzondere aandacht aan. De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot de zogenoemde vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in woningbehoefte en vraag naar bedrijventerreinen. Is er een kritische analyse van de 'mix' van aanbod van bedrijventerreinen en woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen zijn momenteel enorm hoog. Hoe vertaalt dit zich in grondprijzen en wat zijn de verwachtingen op de (middel-)lange termijn, bijvoorbeeld door ontwikkelingen in de hypotheekrente(aftrek) en de COVID-19 crisis.
- **Plankosten:** zijn de geraamde kosten die voor de grondexploitaties gemaakt moeten worden realistisch. U kunt hierbij denken aan de totstandkoming van de ramingen van bijvoorbeeld civieltechnische werken en interne plankosten.
- **Parameters:** zijn de gehanteerde kosten- en opbrengstenindexaties in lijn met de actuele marktontwikkelingen en zijn de renteparameter en disconteringsvoet in overeenstemming met de voorschriften in het BBV.

De grondexploitaties zijn door uw gemeente voor de jaarrekening 2022 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door u de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

In exploitatie genomen gronden

De totale boekwaarde per 31 december 2022 bedraagt € 4,7 miljoen. Uw gemeente heeft een aantal projecten waarop positieve resultaten worden verwacht en een aantal projecten waarop verlies wordt genomen. In 2022 is er € 260.000 winst genomen op basis van de 'percentage of completion (POC) methode'. Deze POC methode schrijft voor dat winsten genomen moeten worden op basis van de procentuele voortgang van het project, gebaseerd op de gerealiseerde kosten en opbrengsten in relatie tot de totaalraming. Deze winsten komen hoofdzakelijk voort uit het project ontwikkeling Doetse Vliet (€ 0,1 miljoen) en NRD-herontwikkeling locatie Smidse Berg (€ 0,1 miljoen). Er zijn geen grondexploitaties waarop een verlies wordt verwacht.

De onzekerheden die met de resultaten van grondexploitaties samenhangen ontstaan doordat de waardering (en daarmee de te nemen winsten en verliezen) gebaseerd zijn op schattingen. De omvang van de in de toekomst nog te realiseren opbrengsten en kosten is hier een belangrijke factor in. In de huidige portefeuille van bouwgronden in exploitatie verwacht uw gemeente de komende jaren nog € 5,6 miljoen (2021: € 7,3 miljoen) aan kosten te maken en moet er nog € 11,2 miljoen (2021: € 11,0 miljoen) aan opbrengsten gerealiseerd worden. Veruit de meeste kosten zijn nog te realiseren binnen het project Langerak Zuid € 3,1 miljoen (2021: € 3,8 miljoen). Dat geldt ook voor de meeste opbrengsten € 7,9 miljoen (2021: € 7,6 miljoen). De risico's die samenhangen met de nog te realiseren opbrengsten zijn overigens deels afgedekt doordat bij Langerak Zuid veruit het grootste deel van de opbrengsten vastliggen in overeenkomsten met ontwikkelaars. Bovendien betreft dit een woningbouwproject, waardoor het college de risico's laag inschat.

Wij hebben vastgesteld dat de uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de waardering van de grondexploitaties aanvaardbaar zijn. Wel constateren wij een aantal zaken die wij graag bij u onder de aandacht brengen.

Grondexploitatie woonwagens Arkel

In 2023 heeft de raad besloten tot het in exploitatie nemen van de grondexploitatie woonwagenlocatie Arkel, omdat het besluit is genomen in 2023 was dit project onterecht opgenomen onder de bouwgronden in exploitatie in de concept-jaarrekening 2022. Uw gemeente heeft dit project daarom gecorrigeerd en opgenomen onder de materiele vaste activa in de jaarrekening 2022. Graag wijzen wij u erop dat de waardering van dit project niet correct was door het verwerken van interne dekking ad. € 330.000 in de grondexploitatie. Wij vragen u hier rekening mee te houden wanneer uw gemeente dit project in 2023 als grondexploitatie gaat behandelen.

Grondexploitatie Langerak-Zuid

Binnen het project Langerak-Zuid is sprake van een planinhoudelijk wijziging (woonveld I). In de actualisatie van de grondexploitatie is de planinhoudelijke wijzigingen meegenomen en leidt tot een andere waardering van dit project. De gemeenteraad heeft echter nog niet met deze planinhoudelijke wijziging ingestemd, daarom is dit onterecht in de waardering verwerkt. Het effect van deze planinhoudelijke wijziging hebben wij berekend op € 144.000. Dit bedrag vindt u terug in de foutenevaluatie.

Europese aanbesteding: verbetering gerealiseerd

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2022 is nageleefd.

Op basis van de spendanalyse constateren wij dat uw gemeente de Europese aanbestedingsregels niet in toereikende mate heeft nageleefd. Wij merken op dat de bevindingen deels ook zijn geconstateerd door uw gemeente en vanuit de accountantscontrole op onderdelen zijn aangevuld. De onrechtmatigheidsfout komt uit op een bedrag van € 1,5 miljoen (2021: € 1,8 miljoen). Dit bedrag overschrijdt de eerder genoemde goedkeuringstolerantie van afgerond € 1,4 miljoen. Door andere (rechtmatigheids)fouten is de overschrijding ruim boven de marge, zie hiervoor hoofdstuk 1. Daarom geven wij in ons oordeel over uw jaarrekening 2022 een beperking af voor het onderdeel rechtmatigheid, dit is niet veranderd ten opzichte van de jaarrekening 2021.

Soort	Rechtmatigheidsfout 2022	Rechtmatigheidsfout 2021
ICT Software	€ 1.273.000	€ 1.023.000
Inhuur	0	€ 32.000
Groen	0	€ 319.000
Onderhoudswerkzaamheden	€ 182.000	€ 142.000
Ondersteuning en advies	€ 57.000	€ 254.000
Totaal	€ 1.512.000	€ 1.770.000

Wmo Zorg in natura en jeugd lokaal – prestatielevering vastgesteld

Het vaststellen dat de prestaties in het kader van de Wmo Zorg in natura, waaronder huishoudelijke ondersteuning en begeleiding vallen, zijn geleverd, moet op twee manieren worden gedaan, namelijk:

- Enerzijds via de productieverantwoordingen van de zorginstelling die zijn voorzien van een controleverklaring met goedkeurend oordeel van de accountant van de zorginstelling. Zorginstellingen zijn op basis van het “Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2022” verplicht bij productieverantwoordingen boven de € 125.000 een controleverklaring van de accountant van de zorginstelling toe te voegen. De accountant stelt bij de controle onder andere vast dat de zorg is geleverd.

- Anderzijds door bij productieverantwoordingen zonder controleverklaring, of in die gevallen waar geen goedkeurende controleverklaring is verstrekt, het college van burgemeester en wethouders aanvullende controles uit te laten voeren om vast te stellen dat de prestaties zijn geleverd. Dit kan bijvoorbeeld door middels een telefonische enquête vast te stellen dat de cliënt de zorg heeft ontvangen.

Over 2022 zijn deze controles door de gemeente uitgevoerd. Dit geldt ook voor aanvullende werkzaamheden rondom de prestatielevering bij de Pgb's. Hierdoor resteren er geen onzekerheden in het kader van de uitvoering van de WMO en Jeugdwet.

Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen, waarvan het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren, in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij uw gemeente overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeente € 115,7 miljoen aan lasten begroot na wijziging (excl. reservemutaties), tegenover € 109 miljoen aan gerealiseerde lasten in 2022. Dit is in totaal een onderschrijding van € 6,8 miljoen (circa 5,9%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 115 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 112,6 miljoen aan gerealiseerde baten in 2022. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 3,7 miljoen voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij er sprake is van hogere lasten op de programma's:

- Programma P3 Samenleven in Molenlanden (€ 653.000)
- Programma P6 Dichtbij Molenlanden (€ 796.000)
- Onderdeel Algemene dekkingsmiddelen (€ 148.000)
- Onderdeel Vennootschapsbelasting (€ 39.000)

Naast overschrijdingen van lasten op deze programma's, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven. De overschrijdingen op de lasten zijn onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountant.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Bij de controle is vastgesteld dat er bij een aantal investeringskredieten sprake is van kredietenoverschrijdingen. Vanaf 2022 heeft uw gemeente in de financiële verordening opgenomen dat overschrijdingen op investeringskredieten niet hoeven te worden toegelicht. Tevens is opgenomen dat het college gedurende het lopende begrotingsjaar gemachtigd is autorisatie te geven tot maximaal € 100.000 bij nieuwe aanvragen rondom noodzakelijke uitgaven binnen exploitatiebudgetten, investeringen of bijdragen aan derden en verwerkt deze vervolgens in de zomer- of najaarsnota. Er is sprake van een overschrijding op een investeringskrediet van € 216.000 die meetelt in ons oordeel.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening, waarin een analyse van de (begrotings-) afwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2022 is opgenomen.

Administratieve begrotingswijzigingen

Bij de controle is vastgesteld dat er sprake is van (administratieve) begrotingswijzigingen met een programma-overschrijdend karakter. Het muteren van de begroting waarbij sprake is van mutaties over de programma's is voorbehouden aan de gemeenteraad. Wij hebben geen controle-informatie ontvangen waaruit blijkt dat de gemeenteraad hiertoe heeft besloten of dat

dit niet expliciet noodzakelijk is (bijvoorbeeld op grond van de financiële verordening). Deze begrotingsmutaties merken wij daarom als onrechtmatig aan. Het bedrag dat hiermee samenhangt is € 156.000. U vindt dit bedrag terug in onze foutenevaluatie.

Faciliterend grondbeleid

Uw gemeente heeft op de balans in de jaarrekening een aantal faciliterende projecten verantwoord. Faciliterende projecten zijn projecten waarbij de gemeente faciliterend optreedt en de gemaakte kosten op grond van kostenverhaal bij een derde partij in rekening gebracht kunnen worden. Wij hebben bij de controle vastgesteld dat er niet bij alle faciliterende projecten sprake is van getekende overeenkomsten met derden op grond waarvan de gemeente de gemaakte kosten kan verhalen. Het bedrag dat hiermee samenhangt bedraagt € 188.000 en hebben wij als onzeker aangemerkt. U vindt dit bedrag terug in de foutenevaluatie.

Aansluiting Wmo Zorg in natura met ZorgNed

Bij onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij samen met u een verschil geconstateerd tussen de jaarrekening en de financiële administratie enerzijds en de verantwoorde kosten in ZorgNed anderzijds. Uw gemeente heeft dit verschil niet meer geanalyseerd. Om deze reden nemen wij het verschil voor een bedrag van €251.031 mee als een onzekerheid.

Aansluiting Pgb's Wmo met informatie van de Sociale Verzekeringsbank

Naast Zorg in Natura maakt uw gemeente ook gebruik van de zogenoemde persoonsgeboden budgetten bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De uitvoering hiervan vindt plaats door de Sociale Verzekeringsbank. De Sociale Verzekeringsbank stuurt jaarlijks informatie aan uw gemeente omtrent de betaling van persoonsgeboden budgetten. Bij onze controle hebben wij een verschil geconstateerd voor een bedrag van € 149.968. Uw gemeente heeft dit verschil niet meer geanalyseerd. Om deze reden nemen wij het verschil mee als een onzekerheid.

Te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Het college van burgemeester en wethouders heeft voor 2022 een vennootschapsbelastingverplichting ingerekend voor een bedrag van -/€ 568.000 (een negatieve last dus).

Overigens adviseren wij u om bij nieuwe en gewijzigde activiteiten de vennootschapsbelastingverplichting blijvend te actualiseren. Hieronder valt ook een periodieke toets of uw "grondbedrijf" door de ondernemerspoort gaat.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over € 216.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van

overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

In 2022 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen. Bij de controle van de WNT-verantwoording 2022 stellen wij wel vast dat er geen sprake was van een (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij vragen uw aandacht voor de inhoudelijke controle, bijvoorbeeld het beoordelen van de juistheid van de looncodes die wel of niet zijn meegenomen en de zichtbare vastlegging van het uitgevoerde controlewerk.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2023 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2022 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa- bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 onder Single information, Single audit (SiSa) vallen. Wij doen dit met een tabel, die in overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wij hebben geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

M&O-beleid inzake

Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente inmiddels beschikt over een vastgesteld beleid op het gebied van M&O. Vaststelling heeft d.d. 21 maart 2023 plaatsgevonden door de gemeenteraad.

Op 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door uw gemeente. Van uw gemeente wordt verwacht dat, in aanvulling op het bestaande M&O-beleid, specifiek aandacht wordt besteed aan de Wet Inburgering 2021. Van de externe accountant wordt verwacht dat zij de opzet van het M&O-beleid van de gemeente

inzake de Wet Inburgering controleert of het toereikend is. U gemeente beschikt nog niet over een formeel vastgesteld M&O-beleid specifiek voor de Wet Inburgering 2021.

De uitvoering van de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is belegd bij de gemeenschappelijke regeling Avres middels delegatie. Bij de uitvoering in delegatie geldt in principe dat het M&O-beleid van de gemeenschappelijke regeling van toepassing is. De accountant van Avres heeft vastgesteld dat de gemeenschappelijke regeling maatregelen heeft getroffen op het gebied van M&O en dat de gemeenschappelijke regeling beschikt over een 'intern controleplan Avres 2022'. Onderdeel hiervan is het werkprogramma interne controle sociaal domein (W&I). De gemeenschappelijke regeling Avres verwerkt maandelijks de IB-signalen van het inlichtingenbureau.

Restwaarde materiële vaste activa

In het kader van een bezuinigingstaakstelling heeft uw gemeenteraad besloten om met ingang van 2020 op het vastgoed af te schrijven met een restwaarde van 10%, respectievelijk 20% van de oorspronkelijke investering (vastgoed). Een onderbouwing van deze 10% en 20% ontbreekt. Via ons accountantsverslag 2020 en 2021 hebben wij u gevraagd naar een onderbouwing van de gehanteerde percentages. Wij hebben hierbij nog geen toereikende onderbouwing ontvangen. Het gevolg is dat dit in 2022 is teruggedraaid. Als gevolg hiervan is ook de onttrekking uit de kapitaallastenreserves hoger dan begroot en stelt het college tevens voor om deze bestemmingsreserves vanuit de resultaatbestemming op te hogen tot het gewenste niveau.

Voorzieningen groot onderhoud

In de jaarrekening 2022 is sprake van twee voorzieningen voor groot onderhoud, betreffende gebouwen en openbaar gebied. In de jaarrekening 2021 zijn de middelen die waren gespaard in de onderhoudsegalisatiereserves overgebracht naar de voorzieningen. De stand van de voorzieningen is gebaseerd op een geactualiseerd onderhoudsplan.

De verslaggevingsvoorschriften rondom onderhoudsvoorzieningen zijn een strikter dan bij reserves. De achtergrond hiervan is mede dat de reserves onderdeel zijn van het eigen vermogen en vallen onder de bevoegdheid van de gemeenteraad. De voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen. Wij benoemen hier de volgende aandachtspunten:

- Kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud moet direct en in één keer ten laste van de exploitatie worden gebracht.
- De onderhoudsvoorzieningen dienen ter egalisatie van lasten. De jaarlijkse dotatie moet daarom gelijk zijn. Er kunnen geen extra eenmalige stortingen in de voorziening worden gedaan. Bij mutaties in de verwachte onderhoudskosten dient het voordeel of nadeel dat hiermee samenhangt te worden uitgesmeerd over de looptijd van de onderhoudsvoorziening.
- De voorziening groot onderhoud kan geen negatief saldo vertonen over de looptijd van de onderhoudsvoorziening, ook niet tijdelijk.

- Er moet steeds sprake zijn van een actueel beheerplan. Uw gemeente maakt hierbij gebruik van O-prognose. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd.
- Het beheerplan moet financieel zijn getoetst en het beheerplan en de stand van de voorziening en de dotatie aan de voorziening moeten op elkaar aansluiten.

Bij de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij vastgesteld dat er sprake is van en afwijkingen tussen de dotaties in 2022 enerzijds en de dotatie in 2023 en verder anderzijds. Dit is met name van toepassing bij de voorziening groot onderhoud gebouwen. Uw gemeente heeft in 2022 € 690.000 aan deze voorziening gedoteerd en vanaf 2023 is er een dotatie geraamd van € 827.000. Deze systematiek voldoet niet aan het principe van een egalisatievoorziening waarbij sprake is van een gelijkblijvende dotatie (kostenegalisatie). Voorts is vastgesteld dat er na afloop van de gekozen looptijd (11 jaar) sprake is van een overschot in de voorziening van € 900.000. Het is van belang dat uw gemeente dit restsaldo kan onderbouwen dan wel de jaarlijkse dotatie hierop aanpast.

De Til Groep

De Til Groep beheert de dorpshuizen en sportzalen in de voormalige gemeente Giessenlanden en was voorheen een onderdeel van die gemeente. In 2015 is in het kader van de fusie in 2019 tussen Giessenlanden en Molenwaard gekozen voor verzelfstandiging van de Tilgroep. In die tijd zijn er 2 stichtingen opgericht, te weten SGG (stichting gebouwenbeheer Giessenlanden) en ETG (Exploitatie Tilgroep Giessenlanden). ETG is verantwoordelijk voor de exploitatie en huurt de gebouwen van SGG. ETG zou het personeel in dienst nemen. Nadien is besloten dat een deel van het personeel in dienst zou blijven bij de gemeente Molenlanden en via detachering voor de Til Groep zou blijven werken. Door deze constructie is de Til Groep nog steeds sterk met de gemeente Molenlanden verweven. Wij brengen hierbij graag 2 onderwerpen bij u onder de aandacht:

1. De Tilgroep maakt gebruik van een bankrekening bij de BNG die op naam staat van de gemeente Molenlanden. Wij adviseren u in het kader van risico's op misbruik en/of fraude om deze situatie op te heffen en De Tilgroep gebruik te laten maken van een bankrekening die op eigen naam staat.
2. De salarisverwerking van medewerkers die in dienst zijn bij de gemeente Molenlanden, maar werken voor de Tilgroep, wordt door de Tilgroep uitgevoerd, inclusief de afdrachten van loonheffing en premies. Wij adviseren u deze situatie op te heffen en voor het personeel dat formeel in dienst bij de gemeente Molenlanden zelf te voorzien in de salarisverwerking. U loopt in de huidige situatie het risico dat u onvoldoende zicht heeft op de juistheid van de salarisverwerking en afdrachten van premies en sociale lasten.

Wij adviseren u de verzelfstandiging van De Tilgroep te optimaliseren en de administratieve verwevenheid met de gemeente op te heffen.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle

Op 29 november 2022 hebben wij de managementletter 2022 aan u verstrekt. Deze managementletter is besproken met het management en met de Auditcommissie. Hieronder treft u de managementsamenvatting aan.

Managementsamenvatting

Inleiding

Het boekjaar 2022 is het derde controlejaar voor uw gemeente door Publieke Sector Accountants. Wij kijken positief terug op de prettige samenwerking met de ambtelijke organisatie. Met duidelijke en heldere communicatielijnen trachten wij elkaar steeds beter te vinden en elkaar in ieders rol te versterken. De voorbereiding van de interim controle liep bij de gemeente achter op onze verwachtingen. De interim-controle is primair gericht op het beoordelen van de opzet van de interne beheersmaatregelen in de voor de jaarrekening relevante bedrijfsprocessen.

Wij hebben een goed beeld gekregen van uw gemeente. In algemene zin zijn wij van mening dat de interne beheersing op onderdelen aangescherpt kan worden. Wel stellen wij vast dat de gemeente goede stappen heeft gezet met het professionaliseren van de interne beheersing de afgelopen periode. De kernboodschappen uit onze interim-controle 2022 hebben wij steeds in de linker kantlijn weergegeven.

Interne beheersing

Onderstaand enkele hoofdpunten op het gebied van de interne beheersing.

- Uw gemeente heeft een aantal stappen te zetten in de voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording, waaronder de koppeling tussen de jaarrekening en de verbijzonderde interne controle.
- Door personeelwisseling onderkennen wij een aantal aandachtspunten voor de verbijzonderde interne controle.
- Wij vragen uw aandacht voor een aantal aspecten van uw IT-omgeving, waaronder het toekennen, beheren en controleren van rechten.
- In de jaarrekening 2022 dient in de paragraaf bedrijfsvoering aandacht te worden besteed aan de beheersing van fraude. Wij zullen hierover rapporteren in onze controleverklaring bij de jaarrekening.

Procesbevindingen

Onderstaand hebben wij de hoofdlijnen van de procesbevindingen opgenomen:

- Aandachtspunten met betrekking tot grondexploitaties (zichtbare controle tussentijdse winstneming en urentoerekening).
- Wij vragen uw aandacht voor aanscherping van het subsidieregister (van uitgaande subsidies).
- Wij adviseren u om het proces omtrent een aantal opbrengstenstromen verder aan te scherpen.
- Het uitvoeren van kwaliteitscontroles op toegekende WMO voorzieningen is een aandachtspunt.
- Wij vragen uw aandacht voor de beoordeling van de volledigheid van de verhuuropbrengsten en heffingen.
- Wij hebben een advies opgenomen rondom datalekken en de AVG.
- Wij adviseren de BTW-mengpercentages door een BTW-specialist te laten beoordelen.
- Wij adviseren het aantal procuratiehouders te beperken.

Aandachtspunten jaarrekening

Om de controle van de jaarrekening over het boekjaar 2022 zo soepel mogelijk te laten verlopen, benoemen wij een aantal aandachtspunten die in dit kader van belang zijn. Wij onderkennen een aantal aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2022:

- Wij vragen uw aandacht voor het afschrijven tot de restwaarde. Op basis van een uitspraak van de commissie BBV kwalificeren wij dit als een fout in de jaarrekening 2022 (voorheen was dit een onzekerheid).
- Wij vragen uw aandacht voor de afwikkeling van de VPB-aangifte 2021.
- Ten slotte benoemen wij nog een aantal algemene aandachtspunten die relevant zijn in de voorbereiding op de jaarrekening(controle).

Rechtmatigheids- verantwoording vanaf 2023

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna ministerie BZK) aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2022 het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Via de nieuwsbrief IBI 109 van juni 2022 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken inmiddels gecommuniceerd dat de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het verslagjaar 2023 zal worden ingevoerd en dus opnieuw met een jaar is uitgesteld. Tot en met de jaarrekening 2022 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, de rechtmatigheid, verdwijnt naar verwachting vanaf de jaarrekening 2023. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

In onze managementletter zijn wij ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Vanaf het verslagjaar 2023 moet het college zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college worden gegeven:
 - Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een model tekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgesteld.
 - In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat deze afwijkingen door het college moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert het college de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Bedrijfsvoering van de commissie BBV.
- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf 2023 het normenkader expliciet door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Wij adviseren u daar rekening mee te houden.
- De commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (hierna Kadernota rechtmatigheid 2022), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat uw

gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2022 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaarden criterium) afdekt. De Kadernota rechtmatigheid 2022 is daarmee vooral een belangrijk document voor de gemeenteraad en het college van decentrale overheden geworden. In paragraaf 1.4 van de Kadernota rechtmatigheid 2022 is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de Kadernota rechtmatigheid 2022 verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag onder de aandacht brengen:

- De Kadernota rechtmatigheid 2022 introduceert het begrip 'onduidelijkheden'. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college.
- In de Kadernota rechtmatigheid 2022 wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
- De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de commissie BBV in de Notitie Bedrijfsvoering meer geschreven.
- De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. U beschikt over een Intern Controleplan 2021, deze moet voor 2022 geactualiseerd worden. Het intern controleplan, de daarin opgenomen risicoanalyse en de tijdige uitvoering van de geplande interne controles, zijn belangrijke randvoorwaarden om in 2024 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot boekjaar 2023.
- Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de kadernota rechtmatigheid 2022 uitgewerkt. Uw gemeente heeft overigens in dit verband geen werkzaamheden aan derden uitbesteed.

Wij adviseren u overigens om (voor zover u dit nog niet heeft gedaan) kennis te nemen van de Kadernota rechtmatigheid 2022. Deze kadernota kan ondersteunend zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente. Wij hebben vernomen dat uw gemeenteraad op 20 juni 2023 een aantal zaken heeft vastgesteld.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording stelt hogere eisen aan het college van burgemeester en wethouders om voldoende en actief toezicht te houden op de interne beheersing, tijdig en adequaat bij te sturen aan de hand van bevindingen en hierover zich te verantwoorden aan de gemeenteraad. Dat betekent dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording het moment is om het gehele systeem van interne beheersing (de 'checks and balances') naar een hoger niveau te tillen. Dit heeft mogelijk ook gevolgen voor de inrichting van de organisatie en de inzet van medewerkers.

Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de (interne controle) werkzaamheden van het college. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen. De jaarlijkse beoordeling van het intern controleplan van het college, de door haar uitgevoerde risicoanalyse en de beoogde interne controle aanpak bespreken wij diepgaand met elkaar. Een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren is, dat wij dit vooral vroegtijdig, meer concreet in het eerste of tweede kwartaal willen doen. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente geheel zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaardencriterium) afdekt en dat wij door goede afspraken aan de voorkant kunnen volstaan met een marginale review achteraf. Dan is het in onze optiek logisch dat wij vroeg in het jaar met elkaar in gesprek zijn. De manier waarop u nu de interne controle uitvoert, biedt hiervoor een goede basis.

Wij adviseren u de noodzakelijke vervolgstappen te zetten. In dit kader hebben wij eerder de volgende elementen benoemd:

Stappen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2023	Gereed	Onderhanden
Besluitvorming gemeenteraad (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens en normenkader)		
Uitwerking rechtmatigheidscriteria en het opstellen van een intern controleplan		
In kaart brengen relevante wet- en regelgeving en het doorvertalen naar een zichtbaar uitgewerkt toetsingskader		
Uitvoeren risicoanalyse inclusief risico's ten aanzien van de financiële verslaggeving en rechtmatigheid (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan).		
Aanpassen van de verordeningen 212 en 213		
Relevante beheersmaatregelen identificeren en kritisch beoordelen van de processen		

Bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en actualiseren van werkprogramma's.

5.

Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Notitie overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken.

Het concept van de notitie wordt voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. Aanvullingen en/of opmerkingen over deze notitie konden worden gemeld tot uiterlijk 11 mei 2023.

De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2023 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2024.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen d.d. 5 juli 2023.

Aandachtspunten van de gemeenteraad

Wij hebben in de managementletter 2022 over de aandachtspunten van uw gemeenteraad aan u gerapporteerd.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van met name EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben tijdens diverse gesprekken gediscussieerd over fraude met uw directie, de concerncontroller en de auditcommissie van de gemeente Molenlanden, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Tot slot merken wij op dat het college niet beschikt over een geactualiseerde en geformaliseerde frauderisicoanalyse. Wij adviseren deze frauderisicoanalyse op te stellen en te actualiseren en vervolgens op de agenda van de auditcommissie te plaatsen.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport "In het publieke belang" van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier.

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	158	95
Overige teamleden	634	967

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2022 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 7 februari 2023 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd. Tevens is er sprake van knelpunten in de afwikkeling van de controle die een significant hebben op onze tijdsbesteding.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van gemeente Molenlanden in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de auditcommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Molenlanden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Molenlanden of een bij de gemeente Molenlanden betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve

niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Heraanlevering SiSa 2019 en 2020 H4 SPUK
Subsidiecontrole Restauratie en renovatie stadhuis Nieuwpoort
Subsidiecontrole Stadswallen Nieuwpoort
Subsidiecontrole Waterdriehoek Westrand
Subsidiecontrole Veerhalte
Beoordelingsopdracht Pilot Systeemsprong

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Molenlanden in 2022 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Voor het overzicht van de controleverschillen verwijzen wij naar hoofdstuk 1.

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn, behoudens voor het aspect rechtmatigheid.

Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Verplichte rapportering door accountants over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Op 13 september 2022 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ("NBA") een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring. Met ingang van verslagjaar 2022 is deze verplichting al voor wettelijke controles, waar uw gemeente onder valt, al van toepassing.

Fraude

In 2022 heeft de NBA de notitie 'Frauderisicobeheersing: aanbevelingen voor bestuurders en toezichhouders' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichhoudende organen, zoals de gemeenteraad en het college, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude.

Van het bestuur, in uw geval zowel de gemeenteraad als het college, wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude. Een door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants ook het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisico's.

Wij constateren dat fraude en fraudepreventie een onderdeel is waar uw gemeente actief mee bezig is. Het college heeft een gedragscode geïmplementeerd. Ook beschikt het college over een (concept) intern controleplan 2023, waarin aandacht wordt besteed aan fraude en integriteit. In dit controleplan is ook opgenomen dat bij het plannen en uitvoeren van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden (VIC) aandacht wordt besteed aan frauderisico's door in gesprekken met teams aandacht te vragen voor deze risico's en bij de uitvoering van de VIC aandacht te besteden aan beheersmaatregelen die frauderisico's moeten beperken.

Uw gemeente heeft in september 2021 een geactualiseerde frauderisicoanalyse opgesteld. In de vergadering van het directieteam d.d. 23 september 2021 is de frauderisico-analyse besproken. Onderdeel van dit plan is een risicoanalyse van de processen, waaronder frauderisico's. Hiermee heeft uw gemeente een belangrijke stap genomen in het kader van fraudepreventie en beheersing

Uit onze werkzaamheden zijn, voor zover wij hebben kunnen vaststellen op basis van de verstrekte controle-informatie, overigens geen gevallen of vermoedens van fraude van materieel belang gebleken.

Rapportage over continuïteit

Een aanleiding voor het verplicht rapporteren over continuïteit is de toenemende behoefte aan transparante informatie over bijvoorbeeld organisatie-specifieke inzichten en langetermijnperspectieven. Omdat bij het opstellen van de jaarrekening wordt

uitgegaan van de continuïteitsveronderstelling, is continuïteit ook een belangrijk aandachtspunt voor accountants bij de controle van de jaarrekening.

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. De accountant kan hierop steunen en in de controleverklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief een kasstroom- en/of convenantenprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses.

Uiteraard hebben gemeenten en andere decentrale overheden een bijzondere positie als het gaat om het aspect continuïteit. Wel dient er ook bij gemeenten, zij het in mindere mate, aandacht te zijn voor dit onderwerp, omdat deze verplichting geldt voor alle wettelijke controles. Uit onze controlewerkzaamheden zijn ons geen bijzonderheden gebleken. Onze werkzaamheden bestonden uit het kennis nemen van de begroting 2023 (met een meerjarige doorkijk tot en met 2026), de financiële resultaten zoals deze blijken uit de financiële administratie tot het moment van afgifte van onze controleverklaring en het kennis nemen van de uitkomsten van het financieel toezicht regime door de Provincie Zuid-Holland op basis van haar beoordeling van uw begroting.

Wij verwijzen u verder naar de, verplicht in de controleverklaring opgenomen, passages omtrent fraude en continuïteit. Wij adviseren u daarom nadrukkelijker dan dat dit in het verleden het geval was, nadrukkelijker stil te staan bij mogelijk fraude- en continuïteitsrisico's en daarover ook te (laten) rapporteren in uw P&C-documenten.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel. Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6.

Verplichte tabel SiSa

6. Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met hoofdstuk 7.2.1 van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022 is onderstaande tabel leeggelaten (de kolommen 'Financiële omvang in euro's' en 'Toelichting fout/onzekerheid'), als er geen sprake is van fouten of onzekerheden die boven de rapporteringstoleranties uitkomen.

Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai			

E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020-2022			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021			
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022			

G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004_totaal 2021			
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar 2021 (exclusief BOB)_ totaal 2021			
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar 2021 (exclusief BOB)_ totaal 2021			
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar 2021			
G3A	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2022			

G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2021			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2021			
G4A	Tozo 2_totaal 2021			
G4A	Tozo 3_totaal 2021			
G4A	Tozo 4_totaal 2021			
G4A	Tozo 5_totaal 2021			
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2021			
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2021			
G10	Wet Inburgering 2021_gemeentedeel 2022			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022			

G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_gemeentedeel 2022			
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar 2021			
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar 2021			
G12A	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)_2021			
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2022			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			

Strekking getrouwheid: goedkeurend.

Strekking rechtmatigheid: verklaring met beperking

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS